

ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК США

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Об'єктом даного дослідження є вогнева підготовка військовослужбовців сухопутних військ США, як найбільш важливий елемент успішного ведення бойових дій. Організація вогневої підготовки носить професійний і науково обґрунтований характер.

В сухопутних військах США створюються передумови для постійного вдосконалення форм і методів вогневої підготовки зі стрілецької зброї та її ефективного проведення серед військовослужбовців. Система підготовки до ведення вогню з автоматичної гвинтівки сприяє високій ефективності дій військовослужбовців при виконанні ними бойових завдань в сучасних умовах.

Ключові слова: вогнева підготовка військовослужбовців, організації вогневої підготовки, методика організації і проведення вогневої підготовки, вправи практичних стрільб, кваліфікаційні стрільби.

Abstract

The object of this study is to burn soldiers training the US Army as the most important elements of successful warfare. Company fire training is a professional and science-based in nature.

In the US Army are prerequisites for continuous improvement of forms and methods of fire training with small arms and its effective realization among military personnel. Training system for firing with automatic rifles contributes to the high effectiveness of the military personnel in the performance of combat missions in modern conditions.

Keywords: military fire training, fire training organization, methods of organization and conduct fire training exercises firing, shooting skill..

За поглядами американських військових фахівців, вогнева підготовка військовослужбовців є одним з найбільш важливих елементів успішного ведення бойових дій. В першу чергу це відноситься до підрозділів і частин сухопутних військ, задіяним в локальних конфліктах.

Організація вогневої підготовки в збройних силах США носить професійний і науково обґрунтований характер. Відповідна програма і власне методика проведення занять розробляються в навчальному центрі навчання стрільби сухопутних військ США USAMU (United States Army Marksmanship Unit), що складається з семи структурних підрозділів, основним з яких є підрозділ навчального центру Форт-Бенінг. Що стосується таких специфічних напрямків вогневої підготовки, як психологія і мотивація стрілка, а також ефективність стрільби, то вони розробляються і вивчаються в науково-дослідному інституті суспільних наук армії США і військових навчальних закладах.

Комплексний аналіз матеріалів з різних американських джерел по цій темі дозволив визначити наступні принципи організації вогневої підготовки в сухопутних військах США.

Перший принцип, який впливає з рекомендацій навчальних центрів, науково-дослідних інститутів і військових навчальних закладів, полягає в тому, що влучної стрільби з автоматичної зброї можна навчити практично будь-якого фізично здорового і психічно сталу молоду людину, при дотриманні нею основної вимоги - неухильного виконання всіх рекомендацій викладача-інструктора.

Другий принцип передбачає ретельний відбір кандидатів на посади викладачів вогневої підготовки. Вони повинні:

- мати вищий рівень спеціалізації з вогневої підготовки з автоматичної гвинтівки або пістолета;
- займатися стрілецьким спортом і брати участь в змаганнях різного рівня;
- мати педагогічні здібності, щоб допомогти новобранцю подолати страх, нервозність, виправити його недоліки в координації рухів, виключити самовпевненість і недбалість у поведженні зі зброєю та в підсумку сприяти йому в успішному освоєнні програми вогневої підготовки.

Підсумки практичної роботи викладачів з новобранцями аналізуються в навчальних центрах навчання влучній стрільби.

Третій принцип полягає в ретельній науково обгрунтованій розробки методики вогневої підготовки, яка передбачає її широке інформаційне забезпечення, мотивоване залучення в заняття стрілецьким спортом широких верств населення, і в першу чергу молоді.

Результатом аналітичних досліджень, а також вдосконалення методики організації і проведення вогневої підготовки з автоматичної гвинтівки M16 (і її модифікацій) і карабіна M4 стало санкціоноване американським командуванням видання тільки за останній десять років двох посібників з навчання влучної стрільби з цього виду стрілецької зброї.

Згідно з керівними документами вогнева підготовка з автоматичної гвинтівки в армії США являє собою безперервний процес, що включає наступні етапи:

початкову вогневу підготовку (BRM - Basic Rifle Marksmanship);

підвищену вогневу підготовку (ARM - Advanced Rifle Marksmanship);

ознайомлення з навичками ведення вогню в бойових умовах (CFF - Combat Familiarization Fire);

навчання стрільбі в складі навчального (тактичного) підрозділу (SDM - Squad Designated Marksman's course).

Результатом вогневої підготовки кожного військовослужбовця і, відповідно, ознакою його авторитету в підрозділі, а нерідко і в збройних силах є присудження йому знаку стрілецької кваліфікації, що носить на лівій нагрудній кишені форми одягу. Стрілецька кваліфікація в залежності від результатів виконання кваліфікаційних стрільб включає в себе три рівні - експерт, снайпер і влучний стрілець.

Вогнева підготовка з автоматичної зброї в сухопутних військах США починається з вивчення вимог до безпеки, матеріальної частини зброї та прийомів ведення стрільби. Однак процес початкового навчання та навчання влучною стрільби передбачає обов'язкове використання електронного та лазерного тренажерів.

Тренажер EST 2000 (Engagement Skills Trainer) і лазерна система LMTS призначені для стрілецьких тренувань і допомагають навчати військовослужбовців міткою стрільби, виробляти відповідні навички стрільби в закритих приміщеннях, проводити групову тактичну підготовку. В подальшому рекомендується застосовувати обидва засоби перед стрільбою бойовими патронами.

У тренажерах EST 2000 використовується: цифрова система передачі відеоінформації, екран з високою роздільною здатністю, комп'ютерна графіка на ігровій основі, точне моделювання законів балістики для максимально реального відтворення віртуального виду бою.

Передбачено два варіанти виконання тренажерної системи - стаціонарний і мобільний (у вигляді спеціального причепа). Останній може бути розгорнутий на території любого підрозділу.

Тренажер EST 2000 вже знайшов широке застосування в підрозділах США, в тому числі дислокованих на континентальній частині країни, Гаваях, Алясці, в Кореї, Німеччині та Афганістані. Крім того, цей засіб використовуються в Кувейті на військових базах США. Він також поставляється для навчання військовослужбовців Армії оборони Ізраїлю і національної гвардії Саудівської Аравії.

Слід зазначити, що поряд з електронними тренажерами американські військовослужбовці навчаються прицілюванню і за допомогою стрілецьких приладів. Для цього використовуються ортоскопи, бічні дзеркала, масштабні мішені і кріплення зброї.

Крім того, вже на етапі початкової вогневої підготовки достатню увагу і час приділяється навчанню застосування оптичних і коліматорних прицілів, лазерних далекомірів і інших пристроїв. Цей цикл підготовки завершується освоєнням методики ведення бою в місті, лісі, горах і інших особливих умовах. Програма підготовки військовослужбовців конкретної спеціальності включає в себе відпрацювання спеціальних навичок.

У період початкової вогневої підготовки американські військовослужбовці навчаються заняттю правильного положення для стрільби, відпрацьовують навички утримання зброї, знайомляться з основними правилами влучної стрільби. В ході занять вони вивчають типи цілей і порядок дій для їх ураження. Контроль рівня підготовки військовослужбовців здійснюється на стрільбищі. В цілому тривалість процесу вогневої підготовки новобранців в армії США становить 73 год, з них: 5 год займають заняття в класах, 16 годин тренування на тренажерах і 52 год виконання вправ практичних стрільб.

Наступний етап - підвищена стрілецька підготовка - передбачає підтримку і вдосконалення отриманих навичок. Курс підвищеної вогневої підготовки складає 28 год, з яких 22 год відводиться на денні та нічні стрільби. Цей курс включає влучну швидкісну стрільбу, стрільбу по рухомих цілях і в складі підрозділу.

В ході групових і практичних занять відпрацьовуються навички з виявлення, спостереження, визначення дальності до цілі і прицілюванню, а також удосконалюються елементи забезпечення безпеки при діях зі зброєю та спорядженням.

При виконанні практичних стрільб військовослужбовці ведуть вогонь по цілях, розташованих на різних дистанціях, виконують аналіз купчастості стрільби, влучень по цілям і вносять зміни в вихідні установки для стрільби, використовуючи дані про силу вітру, траєкторії польоту кулі та інших факторах, що впливають на результати влучності стрілка. Все це дозволяє закріпити навички, отримані під час занять в класах і на тренажерах, виховати у стрільців впевненість у своїх здібностях при ураженні цілей, використовуючи завчасно введені вихідні дані для стрільби.

Аналіз положень американського польового статуту FM 3-22.9 дозволяє зробити висновок про те, що в період початкової вогневої підготовки військовослужбовці виконують такі вправи:

- навчальні стрільби № 1 (поодинокі цілі, що з'являються на відстані 75, 175 і 300 м);
- навчальні стрільби № 2 (одиначні і групові цілі на відстані 75, 175 і 300 м);
- контрольні стрільби № 1;
- контрольні стрільби № 2;
- класифікаційна (звітна) стрільба.

При виконанні вправ навчальних стрільб військовослужбовці повинні вразити не менше 29 з 54 показаних цілей.

Вправи практичних стрільб виконуються з положень лежачи з упору і без упору, а також з коліна, за поодинокими цілями: по грудній фігурі на дальності 75 м і ростової фігурі - 175 і 300 м. Більш складні вправи припускають одночасний показ декількох цілей зі зменшенням часу на їх ураження, при цьому вони з'являються підйомом з вертикального або горизонтального положення. Облік враження цілей здійснюється, як правило, електронним способом.

Вправи контрольних стрільб є ускладнений варіант навчальних стрільб у вигляді стрільби по одиночним і груповим цілям із завданням застосування раніше набутих навичок.

У підсумку після кожного етапу вогневої підготовки проводиться кваліфікаційна стрільба, в ході якої військовослужбовцю необхідно вирішити відразу кілька завдань. При виконанні кваліфікаційної стрільби стрілець повинен продемонструвати розуміння вивчених в період чергового етапу підготовки питань, вміння виявляти й усувати власні помилки, а також своєчасно коригувати результати стрільби.

Так, в ході початкової вогневої підготовки при виконанні кваліфікаційної стрільби зброя повинна бути справною і приведеною до нормального бою, прицільні пристосування повинні бути відрегульовані, а кожен стрілець повинен отримати один магазин з 20-ма набоями та два магазини з 10-ю. При цьому в процесі кваліфікаційної стрільби випробуваному показують 40 одиночних або групових цілей на дальності від 50 до 300 м. на даному етапі практичних стрільб військовослужбовець повинен вразити не менше 23 цілей.

Якщо військовослужбовець не досягне мінімального показника, він направляється на додаткове навчання, мета якого полягає в тому, щоб домогтися поразки учнем семи з десяти цілей, розташованих на відстані 300 м.

При виконанні кваліфікаційної стрільби військовослужбовець зобов'язаний першими вражати цілі, що представляють для нього найбільшу загрозу. Зміна позицій повинна проводитися швидко, але без обмеження часу, з урахуванням готовності зброї та стрілка до чергового етапу стрільби.

Для перевірки підготовки військовослужбовців рекомендується завжди виконувати типову кваліфікаційну стрільбу, проте в певних умовах (відсутність підготовленого стрільбища) вона може бути замінена кваліфікаційною стрільбою по цілям на певній дальності або альтернативної кваліфікаційною стрільбою по масштабним мішеням на відстані 25 і 15 м.

При виконанні альтернативної кваліфікаційної стрільби військовослужбовці повинні вражати цілі зліва направо і від себе в глибину (25, 50 і 100 м ліва, 100 м - центр, 100 м - права, 150 м - ліва, 150 м - права і т.д.). Це дозволяє військовослужбовцю вражати цілі послідовно, не пропускаючи їх.

При виконанні вправ стрільб військовослужбовці армії США повинні діяти в індивідуальних засобах захисту (шолом і бронезилет).

Військовослужбовці, які показали найбільш високі результати в індивідуальній вогневої підготовці в ході підвищеної вогневої підготовки і навчання веденню вогню в бойових умовах, направляються на навчання за курсом «Стрільба в складі навчального (тактичного) підрозділу». Освоєння відповідної програми передбачає ведення стрільби по цілях на дальності 300-600 м із

загальною кількістю пострілів більше 500 в тиждень. Заняття на цьому курсі ведуть викладачі навчальних центрів, які найбільш активно займаються стрілецьким спортом і тренують спортивні команди.

На базі навчальних центрів навчання влучної стрільби проводяться заняття не тільки з військовослужбовцями, а й з цивільними особами. Для вербування рекрутів в армію США і підготовки населення до війни активно організуються заняття і стрільби з молоддю.

Для керівництва і забезпечення стрільб в армії США призначаються: офіцер, відповідальний за їх проведення (старший керівник стрільби, ОІС -Officer in Charge); офіцер служби безпеки полігону (RSO - Range Safety Officer); команда із забезпечення безпеки на вогневому рубежі; помічник викладача (інструктора); збройовий майстер; медичний персонал; команда підношувачів боєприпасів; оператор командно-диспетчерського пункту; підрозділ технічного забезпечення.

Офіцер, відповідальний за проведення стрільб, інформує всіх солдат про умови їх виконання. Він відстежує всі дії на стрільбищі в період підготовки, проведення і закінчення стрільб.

Офіцер служби безпеки полігону стежить за дотриманням вимог безпеки на стрільбищі, контролює безпечну зміну положень для стрільби, перевіряє гільзи і боєприпаси перед відбуттям підрозділу зі стрільбища, а також контролює використання стрілками з ведучою лівою рукою відповідного стрілецької обладнання. Він є штатною посадовою особою і проходить спеціальну підготовку. При підборі кандидатів для підготовки військовослужбовців на ці посади враховуються вік (не менше 21 року) і спеціальні навички претендентів.

Особовий склад команди щодо дотримання безпеки на вогневому рубежі здійснює такі дії: фіксує поразку цілей і зазначає ураження; повідомляє начальнику стрільбища (полігону) про ведення вогню на небезпечних напрямках стрільби; враховує тільки чотири попадання в кожену ціль (при виконанні звітної стрільби на дистанції 25 м по масштабних мішенях); заповнює звітні документи (картку влучень); допомагає солдатам відновлювати мішень; узагальнює, відзначає і здає звітні документи начальнику стрільбища (полігону).

Помічник викладача (інструктора) призначається на кожні десять напрямків стрільби і відповідає за дотримання стрілками вимог безпеки і дій зі зброєю, а також допомагає усувати затримки при стрільбі.

Слід зазначити, що виконання вимог безпеки під час стрільб в армії США приділяється підвищена увага. У керівних документах визначено відповідні вимоги як для учнів, так і для адміністрації полігонів.

Західні військові експерти відзначають, що вогнева підготовка в армії США відрізняється наступним:

- тривалість початкової вогневої підготовки перевищує аналогічну підготовку в інших найбільш розвинених країнах в кілька разів, при цьому кількість часу, що відводиться на стрільбу в період загальновійськової підготовки в армії США більше;

- при організації вогневої підготовки ведеться інтенсивне застосування різних електронних стрілецьких тренажерів;

- за останнє десятиліття розроблено два нових науково обґрунтованих керівництва з навчання влучною стрільбою з автоматичної гвинтівки.

Аналіз організації вогневої підготовки у сухопутних військах США дозволяє зробити наступні висновки:

1. Вогнева підготовка є головним видом бойової підготовки і проводиться в спеціальних центрах з навчання влучною стрільбою. Початкового навчання особового складу стрільби з автоматичної зброї приділяється серйозна увага. Його результати постійно аналізуються для оптимізації програми оптимізації програми. З відстаючими проводиться корекційне навчання, в результаті чого всі військовослужбовці навчального підрозділу досягають необхідного рівня підготовки.

2. Програма початкової вогневої підготовки побудована на використанні перевірених і ефективних методів навчання. З урахуванням мінливих умов і тактики ведення бойових дій в процес навчання впроваджуються нові методи стрілецької підготовки і організуються додаткові курси. Для підвищення ефективності підготовки використовуються сучасні технічні засоби (електронні тренажерні комплекси). На основі наявних польових статутів, настанов і повчань розроблена стратегія розвитку вогневої підготовки для різних частин армії США.

3. Специфічні напрямки вогневої (стрілецької) підготовки, такі як психологія і мотивація стрілка, ефективність стрільби, розробляються й удосконалюються в науково-дослідному інституті суспільних наук і в військових навчальних закладах армії США.

4. В американських засобах масової інформації активно поширюються матеріали про досягнення в стрілецькому спорті в країні і умінні володіти зброєю серед військовослужбовців сухопутних військ, національної гвардії і резервістів. При цьому пропагується діяльність навчальних центрів (Форт Беннінг та ін.) І проводяться додаткові заняття з цивільними особами (особливо з молоддю) з метою підготовки боєздатного населення і вербування нових рекрутів.

Таким чином, в сухопутних військах США створюються передумови для постійного вдосконалення форм і методів вогневої підготовки зі стрілецької зброї та її ефективного проведення серед військовослужбовців. Система підготовки до ведення вогню з автоматичної гвинтівки сприяє високій ефективності дій військовослужбовців сухопутних військ при виконанні ними бойових завдань в сучасних умовах.

Поляков Андрій Павлович – д.т.н., професор, професор кафедри АТМ, Вінницький національний технічний університет, e-mail: poliakov@vntu.edu.ua, Україна, 21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95.

Polyakov Andrey – professor, professor of АТМ, Vinnytsia National Technical University, e-mail: poliakov@vntu.edu.ua, Ukraine, 21021, m. Vinnytsya, Khmelnytsky Highway 95.